

Nr 2*Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.*

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskningen av militieombudsmannens ämbetsförvaltning har båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående militieombudsmansämbetets förvaltning under år 1963.

Första lagutskottet, som verkställt granskning, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diarier, vilka år 1963 förts i nämnda expedition, dels protokoll över militieombudsmannens inspektioner under året, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte har på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelas till en början att militieombudsmannen Hugo Henkow åtnjutit semester under tiden den 8—den 11 april, den 27 maj—den 14 juni, den 5—den 23 augusti, den 30 oktober—den 1 november och den 29—den 30 november 1963. Jämlikt 24 § första stycket i instruktionen för riksdagens ombudsmän har militieombudsmansämbetet under ifrågavarande tid föreståtts av den för Henkow utsedde ställföreträdaren, hovrättsrådet Gunnar Thyresson. Med stöd av bestämmelserna i 24 § andra stycket i instruktionen har militieombudsmannen, enär arbetets behöriga gång det krävt, åt Thyresson uppdragit att under tiden den 21 januari—den 30 mars, den 19 april, den 23 september—den 29 oktober samt den 2—den 28 november 1963 handlägga vissa till honom överlämnade ärenden.

Inspektionsresor har av militieombudsmannen företagits till Örebro, Östergötlands, Jönköpings, Jämtlands, Kristianstads och Hallands län. Vidare har han i Stockholm inspekterat Svea hovrätt samt under en den 17—den 28 november företagen tjänsteresa inspekterat de svenska militära FN-kontingenterna i Främre Orienten och Republiken Kongo. Han har dessutom den 3 oktober 1963 besökt en under pågående flygvapenövning upprättad krigsbas i närheten av Eskilstuna. Under tid då militieombudsmannen åtnjutit ledighet har Thyresson företagit en inspektionsresa till Södermanlands och Östergötlands län varjämte han för inspektion besökt vissa militära enheter i Stockholm med omnejd samt landsfogden i Stockholms län.

Vid inspektionerna av truppförband och andra militära enheter har uppmärksamhet särskilt ägnats rättsvården därstädes, expeditionstjänsten, beskaftenheten och vården av byggnader med tillhörande anordningar och deras lämplighet för avsett ändamål, förläggningsförhållanden, mathållning, sjukvård, personalvårdsverksamhet, vården av intendentur- och tygmateriel, anordningar i samband med förekommande verkstadsdrift samt planläggningen av verkskydd. Besök har avlagts i militärhäktena vid förbanden. Granskningen av de judiciella handlingarna har omfattat disciplinmålsprotokoll, tillrättavisningsförteckningar och andra handlingar som har avseende å den militära straff- och processlagstiftningen samt därtill anknyttande föreskrifter. Vid besök å militärsjukhusen har sjukredovisningshandlingarna granskats. Granskning har vid inspektionerna tillika skett av handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom av räkenskaper för marketenterier, varjämte förskottsmedel inventerats, kontroll företagits angående bevakning av utestående fordringar och införselräkenskaper granskats. Vidare har å mobiliseringsavdelningar och inskrivningsexpeditioner granskats där förvarade personalredovisnings- och mobiliseringshandlingar.

Besöken hos domstolar och åklagarmyndigheter har avsett inspektion av handläggningen av militära mål. Därvid har bland annat undersökts i vad mån kravet på skyndsamhet vid behandling av målen beaktats.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen i regel biträttats av byråcheferna vid militieombudsmansexpeditionen. Därjämte har vid inspektionerna anlåtats en intendentur- och en tygsakkunnig officer samt för granskning av personalredovisnings- och mobiliseringshandlingar en härutinnan sakkunnig officer.

Såsom framgår av den till 1963 års riksdag avgivna ämbetsberättelsen mottog militieombudsmannen under september 1962 besök i studiesyfte av Förbundsrepubliken Tysklands militieombudsman H. Heye, vilken därvid åtföljdes av tre befattningshavare vid hans kansli. I anledning av inbjudan av Heye avlade den svenske militieombudsmannen, åtföljd av byråcheferna och byrådirektören vid militieombudsmansexpeditionen, under tiden den 23—den 27 september 1963 ett återbesök i Förbundsrepubliken.

Över de under år 1963 handlagda ärendena lämnas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1963 års riksdag utvisar kvarstod vid början av år 1963 från år 1962 balanserade ärenden till ett antal av	140
Under år 1963 har tillkommit ärenden till följande antal:	
enligt allmänna diariet	586
enligt hemliga diariet därutöver	75
Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1963, har alltså utgjort	801

De ärenden, som tillkommit under år 1963, har utgjorts av:	
ärenden inkomna från myndighet	17
ärenden uppkomna genom klagomål eller andra framställningar från enskilda	76
ärenden uppkomna vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning	555
ärenden berörande militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m.	13
	<u>Summa 661</u>

Av de från år 1962 balanserade 140 ärendena hade 7 ärenden inkommit från myndighet, 48 ärenden uppkommit genom klagomål eller andra framställningar från enskilda samt 84 ärenden uppkommit vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning. Ett ärende tillhörde gruppen 'militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m.'.

Till behandling under år 1963 har alltså förelegat 24 ärenden som inkommit från myndighet, 124 ärenden som uppkommit genom klagomål eller andra framställningar från enskilda, 639 ärenden som uppkommit vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning samt 14 ärenden berörande militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m., tillhoppa 801 ärenden.

Av dessa 801 ärenden har

till annan myndighet överlämnats	1
utan åtgärd avskrivits	11
på grund av återkallelse avskrivits	1
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	189
på grund av att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	136
föranlett åtal (varav 3 icke avslutats)	8
föranlett åtgärd för disciplinär bestraffning	0
föranlett erinran om begånget fel eller annat påpekande	165
föranlett framställning till Konungen eller annan myndighet (varav 6 icke avslutats)	7
föranlett annan åtgärd	144
och var vid 1963 års utgång	
under utredning	85
på prövning beroende (förutom ovannämnda 3 + 6 icke avslutade ärenden)	54
	<u>Summa 801</u>

Av hela antalet under år 1963 till behandling föreliggande ärenden (801) har sålunda under året slutbehandlats 653 och till år 1964 balanserats 148.

Av åtal, avseende sammanlagt tio personer, var vid 1963 års början ännu icke slutligt avgjorda	4
tillkom under år 1963	6
	Summa 10

Av dessa åtal

blev under år 1963 slutligt avgjorda	5
var vid 1963 års utgång ännu icke slutligt avgjorda	5
	Summa 10»

Förutom en sammanställning över ärenden, uppkomna genom klagomål eller andra framställningar från enskilda, upptager ämbetsberättelsen såsom bilagor:

- redogörelse för åtal,
- redogörelse för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller åtgärd för disciplinär bestraffning, samt
- redogörelse för framställningar till Konungen.

I redogörelsen för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller åtgärd för disciplinär bestraffning, har i huvudsak medtagits sådana ärenden vilka på grund av de däri föreliggande spörsmålen ansetts ha intresse utöver de enskilda fallen.

Det sakregister, som var fogat vid den till 1963 års riksdag avgivna ämbetsberättelsen, har nu utökats till att avse jämväl de ärenden för vilka redogjorts i innevarande års berättelse.

Utskottet. Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har icke någon anledning till anmärkning förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen anmäler.

Stockholm den 5 februari 1964

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Arvidson, fröken Mattson, herrar Hilding, Lundin och Nyman;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herr Landgren, fru Johansson, herrar Svensson i Vä, Keijer, Fröding och fröken Bergegren.